

Uurimiskomisjoni lõppraport 22.08.2019 ajalehes Postimees ülikooli kohta esitatud väidete paikapidavuse kontrollimiseks

Uurimiskomisjoni koosseis:

1. Renno Veinthal, teadusprorektor, komisjoni esimees;
2. Tõnu Pihelgas, teadusosakonna jurist, komisjoni aseesimees;
3. Jaan Raik, arvutisüsteemide instituudi professor;
4. Tea Trahov, personaliosakonna juhataja;
5. Marika Lunden, teadusosakonna spetsialist.

Projekt: OpenGovIntelligence (OGI) "Innovatsiooni ja loovuse edendamine Euroopas läbi avaliku halduse moderniseerimise ning lingitud statistiliste avaandmete pakkumise ja kasutamise", teadus-innovatsiooniprojekt.

Projekti lühiannotatsioon:

Projekti "OpenGovIntelligence" eesmärk on stimuleerida kestlikku majanduskasvu Euroopas, edendades innovatsiooni ühiskonnas ja ettevõtetes. Selleks pakub projekt välja tervikliku lähenemise avaliku halduse moderniseerimisele, kasutades lingitud statistiliste avaandmete (*linked open statistical data* e *LOSD*) tehnoloogiaid ning sidudes omavahel äriprotsessid, poliitikad ja tööriistad, mis võimaldavad ühiskonna ja ettevõtete aktiivset osalust andmete jagamisel ja innovaatiliste andmepõhiste avalike teenuste ühisloomisel.

Postimehe esialgne artikkel + animatsioon "TTÜ hämar saladus: mainekas instituut pettis süsteemselt välja eurotoetuseid": <https://www.postimees.ee/6758873/ttu-hamar-saladus-mainekas-instituut-pettis-susteemselt-valja-eurotoetuseid>

Projekti kestus: 36 kuud, 1.02.16-31.01.2019. Projekt oli jaotatud kaheks aruandlusperioodiks: I periood 1.02.16-31.01.17 (12 kuud) ja II periood 01.02.2017-31.01.2019 (24 kuud).

Projekti kogutoetus: 2 788 012.5 eurot (12 partnerorganisatsiooni), millest Tallinna Tehnikaülikooli (edaspidi ülikooli) osa 267 500 eurot (eeldatav töömaht 47 inimkuud).

Projekti ülikooli-poolne juht: Prof. Robert Krimmer

Projekti üldjuht (*Project coordinator*): Prof. Konstantinos Tarabanis, Centre for Research & Technology - Hellas (CERTH). Kreeka partneri esindajad Prof. Efthimios (Themis) Tambouris ja Dr. Evangelos Kalompokis.

Instituudi direktor: Erkki Karo

Sisukord

Annotatsioon

1. Uurimiskomisjoni eesmärgid, skoop
2. Uurimiskomisjoni töömeetodid
3. Euroopa Komisjoni reeglid
4. Projekti eesmärgid, projekti ülesanded
5. Aruandlus Euroopa Komisjonile
6. Artikli andmetel projektiga mitteseotud teadlaste tööpanus
7. Muude faktide kontroll
8. Juhtpartneri tagasiside
9. Uurimiskomisjoni järeldused, soovitused ja muud tähelepanekud
10. Lisad

Annotatsioon

Tallinna Tehnikaülikooli (edaspidi ülikool) rektori poolt 23.08.2019 moodustatud uurimiskomisjon tegeles 22.08.2019 ajalehe Postimees artiklis „TTÜ hämar saladus: mainekas instituut pettis süsteemselt välja eurotoetuseid“ (edaspidi artikkel) ülikooli kohta esitatud väidete paikapidavuse kontrollimisega. Rektori poolt moodustatud uurimiskomisjoni eesmärkideks oli lisaks artiklis esitatud väidete paikapidavuse kontrollimisele esitada ettepanekud edasiste juhtimisotsuste langetamiseks sh projektide haldamist, personali koosseisu ja volitusi puudutavalt. Komisjoni töö lõpptähtaeg oli 23.09.2019, mida pikendati kuni 30.09.2019.

Uurimiskomisjoni uurimisobjektiks oli Horisont 2020 projekt OpenGovIntelligence, mille eestikeelne täisnimi on “Innovatsiooni ja loovuse edendamine Euroopas läbi avaliku halduse moderniseerimise ning lingitud statistiliste avaandmete pakkumise ja kasutamise” (edaspidi OGI) ja muud artiklis esitatud väited.

Uurimiskomisjon:

- vaatas üle Euroopa Komisjoni poolt kehtestatud reeglid OGI projekti täitmiseks.
- tutvus OGI projektis kokkulepitud ülesannetega ja OGI projekti meeskonna poolt loodud tulemuste ja esitatud aruannetega.
- vaatas detailselt üle Euroopa Komisjonile esitatud finantsaruanded ja sisuaruanded.
- intervjueris OGI projektiga seotud ülikooli töötajaid, võttis kirjalikke ütlusi kõigilt OGI projektiga seotud isikutelt.
- vaatas üle iga artiklis kahtluse alla pandud OGI projektis töötanud isiku uurimiskomisjonile esitatud tööfailid ja kirjalikud tunnistused konkreetse panuse kohta OGI projektis.
- suhtles OGI projekti üldjuhiga ja sai tekkinud küsimustele tagasiside.
- teavitas artiklis ülestõstetud kahtlustest ka rahastaja esindajat.
- tegi koostööd prokuratuuri ja politseiga, ning edastab kokkuleppe kohaselt neile uurimiskomisjoni lõppraporti.

Uurimiskomisjon tutvus OGI projekti mitte puutuvate ajalehes Postimees 22.08.2019 esitatud väidetega ja suhtles asjasse puutuvate isikutega ning sai nende väidete osas ammendavad vastused.

Uurimise tulemusel formuleeris uurimiskomisjon järeldused, soovitused ja esitas muud tähelepanekud, mis sisaldavad nii ebakõlasid ajalehes väidetu ja uurimiskomisjoni poolt leitu vahel kui ka OGI projekti juhtimise kohta laiemalt. Uurimiskomisjoni lõppraport tõlgitakse inglise keelde ja esitatakse tutvumiseks ja arvamuse kujundamiseks projekti üldjuhile ja Euroopa Komisjoni poolsele projekti ohvitserile.

Uurimiskomisjoni lõppraporti esimeses osas on kirjeldatud uurimiskomisjoni tegevuse eesmärgid ja skoop. Teine osa esitab komisjoni töömeetodid. Kolmandas osas on ära toodud väljavõtte uuritavate küsimuste seisukohalt olulistest Euroopa Komisjoni reeglitest. Raporti neljas osa loetleb ülikooli eesmärgid ja ülesanded projekti OGI tööplaanis ja nendest lähtuvad ülikooli poolt projekti grandilepinguga võetud kohustused. Raporti viies osa kajastab projekti aruandlust Euroopa Komisjonile. Kuuendas osas on detailselt analüüsitud kuue teadlase tööpanust, kelle seotus OGI projektiga oli seatud kahtluse alla. Seitsmendas osas on kirjeldatud muude artikliga seotud faktide kontroll. Kaheksas osa esitab OGI projekti juhtpartneri tagasiside. Raporti üheksandas osas on välja toodud raporti järeldused, soovitused ja muud tähelepanekud.

1. Uurimiskomisjoni eesmärgid, skoop

- 1.1. Kontrollida ajalehes Postimees 22.08.2019 ülikooli tegevust käsitlevas artiklis esitatud väidete paikapidavust;
- 1.2. Esitada ettepanekud edasiste juhtimisotsuste langetamiseks (sh projektide haldamist, personali koosseisu ja volitusi puudutavalt);
- 1.3. Esitada töö vahearuanne tähtajaks 02.09.2019, komisjoni lõpparuanne tähtajaks 23.09.2019. Rektor rahuldab uurimiskomisjoni taotluse pikendada aruande lõpptähtaega kuni 30.09.19.

2. Uurimiskomisjoni töömeetodid

Uurimiskomisjon intervjueris, küsis kirjalikke ütlusi ja dokumente Postimehe 22.08.2019 artiklis esile toodud inimestelt. Uurimiskomisjon töötas saadud materjalid, kirjalikud vastused ja saadud ütlused läbi ning kujundas oma seisukoha. Uurimiskomisjon leiab, et ajalehes Postimees esitatud kahtlustustest tulenevalt on kesksel kohal projekti meeskonna liikmete tööpanuse uurimine ja hindamine. Seejuures lähtuti eeldusest, et projekti juhil on kõige terviklikum ülevaade projekti eesmärkidest, plaanitud töödest, nende ajalisest järjekorrast, seostest teiste konsortsiumi partneritega, meeskonnaliikmete akadeemilistest, tehnilistest ja organisatoorsetest võimetest. Uurimiskomisjon võttis oma töös aluseks projekti juhi, prof. Krimmeri antud ütlused meeskonnaliikmete rollide, oodatava ja tegeliku tööpanuse kohta. Prof. Krimmeri selgitusi kõrvutati projektist tasu saanud isikute ütluse ja esitatud kirjalike materjalidega ning peeti silmas ka Keegan McBride'i ütlusi ja üle antud materjale. Järelduste tegemisel toetuti grandilepingus fikseeritud projekti kirjeldusele, keskendudes töopakettide ja ülesannete kirjelduses eelkõige neile osadele, milles on toodud Tallinna Tehnikaülikoolile võetud kohustused. Läbi vaadati projekti vahearanded ja lõpparuanne. Uurimiskomisjon pöördus selgituste saamiseks ka projekti koordinaatori (CERTH) poole. Esialgne kavatsus kaasata Eestist sotsiaalteaduste valdkonna eksperte artiklis kahtluse alla seatud isikute tegeliku tööpanuse uurimiseks ei teostunud, sest osutus mittevajalikuks.

Uurimiskomisjon korraldas järgmised kohtumised:

- 2.1. 23.08.2019 kohtusid uurimiskomisjoni esindajad Keegan McBridega (osalesid Renno Veinthal ja Tõnu Pihelgas). Kohtumine salvestati vastastikusel kokkuleppel.
- 2.2. 26.08.2019 kohtusid uurimiskomisjoni esindajad Erkki Karoga (osalesid Tea Trahov, Jaan Raik ja Tõnu Pihelgas).
- 2.3. 27.08.2019 kohtusid uurimiskomisjoni esindajad Robert Krimmeriga (osalesid Marika Lunden, Tea Trahov, Jaan Raik ja Tõnu Pihelgas)
- 2.4. 28.08.2019 kohtusid uurimiskomisjoni esindajad Ralf-Martin Soega (osalesid Marika Lunden, Tea Trahov, Jaan Raik ja Tõnu Pihelgas)
- 2.5. 28.08.2019 kohtusid uurimiskomisjoni esindajad Maarja Tootsiga (osalesid Marika Lunden, Tea Trahov, Jaan Raik ja Tõnu Pihelgas)
- 2.6. 28.08.2019 Skype teel videokonverents David Dueñas Cid'ga (osalesid Marika Lunden, Tea Trahov, Jaan Raik ja Tõnu Pihelgas)

Uurimiskomisjonile esitasid kirjalikud tunnistused ja materjalid:

- 2.7. 23.08.2019 Keegan McBride
- 2.8. 28.08.2019 Tarmo Kalvet
- 2.9. 28.08.2019 Ralf-Martin Soe

- 2.10. 28.08.2019 David Duenas Cid
- 2.11. 29.08.2019 Amirouche Moktefi
- 2.12. 29.08.2019 Charlotte Perez Perez
- 2.13. 29.08.2019 Wolfgang Johannes Max Drechsler
- 2.14. 30.08.2019 Maarja Toots
- 2.15. 13.09.2019 Ringa Raudla

05.09.2019 küsis uurimiskomisjon Keegan McBridelt tema poolt salaja salvestatud salvestisi kohtumistest Jaak Aaviksoo ja Erkki Karoga. Keegan McBride keeldus salaja tehtud salvestisi esitamast, põhjendades seda käimasoleva kriminaalmenetlusega.

10.09.2019 esitas projektijuht Robert Krimmer uurimiskomisjonile põhjaliku kirjaliku raporti, milles kirjeldas erinevate OGI projektis osalenud teadlaste tööpanust. Käesolevas raportis on toodud Robert Krimmeri poolt esitatud raportist eesti keelde tõlgitud väljavõtted teadlaste tööpanuse osas ja sellele on lisatud uurimiskomisjoni leiud ning seisukohad.

Uurimiskomisjon on kohtunud omavahel lisaks toimunud intervjuudele 14 korral, kujundanud oma seisukoha ajalehes Postimees 22.08.2019 ülikooli tegevust käsitlevas artiklis esitatud väidete kohta, esitanud käesolevas raportis järeldused ning soovitused.

3. Euroopa Komisjoni reeglid

Kõik Horisont 2020 reeglid baseeruvad Euroopa Liidu finantsregulatsioonil (*EU Financial Regulation*¹) ja osalusreeglitel (*Rules for participation*). Konkreetsed Horisont 2020 reeglid on kirjas mudel-toetuslepingus (*Model Grant Agreement*²), mille põhjal sõlmitakse rahastaja ja kõikide konsortsiumi partneritega grandileping (*Grant Agreement*, edaspidi GA)

Toetuskeem näeb ette, et teadusprojektide puhul hüvitatakse projekti otsesed kulud (*direct-cost*) 100%, millele lisandub kindla määrana (*flat-rate*) kaudsete kulude katmiseks 25% (*in-direct costs*).

Kulud peavad olema tegelikud, tekkinud projekti partneril, tekkinud projekti perioodi jooksul, peavad olema välja toodud projektitegevuste kirjelduses (*description of work*) ning seotud projekti eesmärkide saavutamise ja vastavate kasusaaja tavapärasele juhtimis ja raamatupidamistavadele, raamatupidamises kajastatud ning mõistlikud ja põhjendatud.

Toetust eraldatakse projektile järgmiselt:

- Ettemaks (*pre-financing*) – kantakse juhtpartnerile üle pärast GA allkirjastamist (30 päeva jooksul). Ettemaks katab üldjuhul esimese aruandeperioodi kulud (kaheaastase projekti puhul 60-80% projekti kogukuludest). Ettemaksust peab Euroopa Komisjon kinni 5% projekti kogutoetusest, mis läheb garantiifondi.
- Ülejäänud maksed toimuvad vastavalt kulutustele ja eelarvele.

¹ EU financial regulation 2016

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/financial-regulation_2016_en.pdf

EU financial regulation 2017

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/financial-regulation_2017_en.pdf

² Model Grant Agreement:

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/mga/gga/h2020-mga-gga-multi_en.pdf

- Viimane laekumine peab olema mitte väiksem kui 10 % kogutoetusest ning toimub pärast projekti lõpparuande heakskiitmist.

Projekti „OpenGovIntelligence - OGI“ kohta on sõlmitud Grant Agreement nr 693849 Ref. Ares(2016)138460 - 11/01/2016, mille artikkel 6 on määratud kulude abikõlblikkuse reeglid ja abikõlblike kulude liigid. Sama artikli punkt 6.2. A kirjeldab personalikulude arvestuse aluseid, mis ei erine teistest sama toetuskeemi projektidest.

Lisaks otsestele personalikuludele on projektist lubatud kululiigid alltöövõtt, soetused, lähetused ja muud projektiga otseselt seotud kulud.

Projekti ettevalmistamisega seotud kulud ei ole abikõlblikud, abikõlblikud on ainult projekti perioodi käigus tehtud kulud.

Projekti kuludesse saab kanda vaid amortiseeritud osa põhivara kuludest.

Lisatasusid võib maksta ainult siis, kui nende maksmine projektides on asutuse tavapärase praktika. 8000 eurot on lisatasu (*additional remuneration*) maksimaalne summa inimesele, kes töötab terve aasta täiskohaga projekti heaks.

Euroopa Komisjonilt saadavat rahastust ei ole võimalik suurendada, kuid on võimalik eelarvet konsortsiumisiseselt muuta ning samuti erinevate kuluridade vahel ümber tõsta.

Kõik projektitegevuste kirjelduses välja toodud tegevused peavad saama tehtud projekti abikõlbliku perioodi vältel.

Finantsaruannetes tuleb tööjõukulud reeglite kohaselt välja arvutada.

H2020 juhise artikli 18 kohaselt peab tööajaarvestus olema kirjalik ning selle peavad vähemalt kord kuus heaks kiitma meetme heaks töötavad isikud ja nende juhendajad. Usaldusväärse ajaarvestuse puudumisel võib aktsepteerida ka alternatiivseid deklareeritud tundide arvu kinnitavaid tõendeid, kui need tagavad piisava kindlustaseme. Erandkorras ei tule ajaarvestust (tööajatabelit) pidada 100% meetme heaks töötavate isikute kohta, kui toetusesaaja allkirjastab deklaratsiooni, mis kinnitab, et asjaomane isik on töötanud üksnes meetme heaks. Juhul kui töötaja töölepingus on tööülesandena märgitud õppe- ja teadustöö tegemine ja kui isegi mingil perioodil töötaja täidab vaid projekti tööülesandeid, tuleb siiski täita tööajatabelit, et Euroopa Komisjonil oleks kindlus, et projekti perioodil muud tööd (õppetööd) teadusprojekti perioodil ei tehtud.

Kaudsed kulud on kulud, mida saab seostada ka teiste projektide või tegevustega, näiteks toetava (üld) personali töötasu, büroo- ja halduskulud. Neid arvestatakse ja deklareeritakse fikseeritud osana (25%) otsestest kuludest, proportsiooni arvestuse aluseks ei ole alltöövõtu ja mitterahaliste sissemaksete (*in-kind contributions*), kulud.

Esimese aruande esitamise perioodil ei olnud ülikoolis vastu võetud eeskirja, mis kohustas kasutama fikseeritud aasta töötundide arvu (1720 tundi) personalikulude kalkuleerimisel ja seega kasutati arvestamisel tegelike tundide määra. Eeskiri fikseeritud tundide kasutamiseks võeti kasutusele 29.03.2018.

4. Projekti eesmärgid, ülesanded

Toetuslepingus oli sätestatud Tallinna Tehnikaülikooli eeldatav panus projekti. Tööpakettide kirjeldus on uurimiskomisjoni tõlge inglisekeelsest projektitaotlusest ja mitmetimõistetavuse korral tuleb pöörduda algteksti juurde.

Projekti nimetus: Innovatsiooni ja loovuse edendamine Euroopas läbi avaliku halduse moderniseerimise ning lingitud statistiliste avaandmete pakkumise ja kasutamise.

Tööpakett WP1 - Probleemide ja vajaduste määratlemine

Tööpaketi eesmärk on kindlaks teha poliitilised, õiguslikud, sotsiaalsed ja tehnilised probleemid ja vajadused, mis on seotud lingitud statistiliste avaandmete pakkumise ja kasutamisega, selleks et koos luua andmestikel põhinevad uuenduslikud teenused.

Tallinna Tehnikaülikooli osalus tööpaketis (kogu töömaht 15 inimkuud):

Tööülesanne T 1.2. Teenuste koosloomise vajaduste ja ootuste väljaselgitamine

Tööülesande eesmärk on teha kindlaks, kuidas saab avalike teenuste koosloomist rakendada kvalitatiivsetel andmetel põhinevate avalike teenuste loomisel. Selleks kaasatakse projektis OpenGovIntelligence osalevaid avaliku sektori organisatsioone, et kujundada parem arusaam kodanike ja riigiasutuste vahelistest suhetest ja kodanike ootustest selle kohta, kuidas riigiasutused neid puudutavaid andmeid haldavad.

Tööülesanne T1.4 Otsuste tegemisega seotud uuenduslikkus

Tööülesande eesmärk on välja selgitada, kuidas andmete kasutamise paranedes muutub avaliku sektori juhtimine innovatsiooniks.

Antud tööülesanne hõlmab innovatsiooni ja otsuste tegemise vaheliste seoste uuringuid ja aruandeid nende kohta.

Tööpakett WP2 - Raamistiku loomine

Selles tööpaketis luuakse OpenGovIntelligence projekti raamistik lingitud statistiliste avaandmetele juurdepääsu avamiseks, sellega seotud takistuste kõrvaldamiseks ja andmestikel põhinevate uuenduslike teenuste koosloomiseks. See hõlmab andmetele juurdepääsu avamise protsesse, ühiskonna tagasiside, andmete ja vajaduste arvesse võtmist ja kohaldamist innovatsioonistrateegiate ja -poliitika kujundamisel.

Tallinna Tehnikaülikooli osalus tööpaketis (kogu töömaht 11 inimkuud):

Tööülesanne T2.1. OpenGovIntelligence projekti raamistik - esialgne versioon

Tööülesande eesmärk on koostada OpenGovIntelligence raamistiku esialgne versioon, kus on sõnastatud ametiasutuste kehtestatud protsessid kodanike ning ettevõtete vajaduste rahuldamiseks ning olemasolevad innovatsioonistrateegiad ja -poliitika protsesside kohandamiseks vastavalt ühiskonna tegelikele vajadustele. Protsesse, poliitikat ja strateegiad muudetakse nii, et oleks võimalik selline teenuste koosloome, et ettevõtted ja kodanikud saaksid otseselt panustada ja koos uusi lähenemisviise luua. Raamistikus määratletakse ka andmetaristu ülesehitus lingitud statistiliste avaandmete ja andmestikel põhinevate avalike teenuste jaoks. OpenGovIntelligence raamistiku

esialgses versioonis tehakse kokkuvõtte tööpaketis WP1 määratletud OpenGovIntelligence projekti puudutavate probleemide ja vajaduste kohta.

Tööülesanne T2.2. OpenGovIntelligence raamistik

Tööülesande eesmärk on koostada OpenGovIntelligence raamistiku esialgse versioonile tuginedes raamistiku lõplik versioon.

Tööpakett WP3 - IKT vahendite arendamine

Tallinna Tehnikaülikooli osalus tööpaketis (kogu töömaht 3 inimkuud):

Tallinna Tehnikaülikool koos partneritega: NUI Galway, CERTH, TU Delft, TUT, PROXML, SWIRRL, Trafford, VLO, MAREG, MI, EL

Tööpaketis töötatakse välja IKT vahendid, mis koosnevad nii vabavarast kui kommertstarkvarast. Väljatöötatud IKT vahendid peavad toetama tööpaketis WP2 loodud OpenGovIntelligence raamistikku ja võimaldama (a) luua lingitud statistilisi avaandmeid erinevate allikate alusel, sealhulgas (b) lingitud statistiliste avaandmete kogu laiendamist olemasolevate allikate andmekogumitega ja (c) lingitud statistiliste avaandmete kasutamist avalike teenuste koosloomisel.

Tööpakett WP4 - Pilootprojektide planeerimine ja hindamine

Tallinna Tehnikaülikooli osalus tööpaketis (kogu töömaht 12 inimkuud):

Tallinna Tehnikaülikool koos partneritega: TU Delft, CERTH, NUI Galway, PROXML, SWIRRL, Trafford, VLO, MAREG, MKM, MI, EL.

Eesmärgid

Lua ja rakendada üksikasjalik hindamismetoodika süsteemi, teenuse ja projekti edukuse mõõtmiseks.

Käivitada pilootprojektid, mis hõlmavad lingitud statistiliste avaandmete hoidlaid ametiasutustes kuues riigis: Leedus, Iirimaa, Eestis, Kreekas, Belgias ja Ühendkuningriigis.

Korraldada OpenGovIntelligence projektis väljatöötatud teenusete kasutamise koolitusi riiklikele haldusorganitele, ettevõtetele ja kodanikele.

Anda riigiasutustele praktilisi soovitusi ja juhendmaterjale statistiliste andmetele juurdepääsu avamist ja nende kasutamist puudutavates küsimustes.

Tööpakett WP5 - Tulemuste levitamine ja kasutamine

Tallinna Tehnikaülikooli osalus tööpaketis (kogu töömaht 5 inimkuud):

Tallinna Tehnikaülikool koos partneritega:

Tööpaketi WP5 eesmärgid:

- Täpsustada projekti tulemuste levitamine ja kasutamine.
- Arendada ja hallata projekti veebisaiti ja sotsiaalmeedia kohalolu.
- Luua teabematerjal nii akadeemilisest/teaduslikest huvidest kui ka äri-/ettevõtlushuvidest lähtuvalt.
- Korraldada mitmesuguseid teabe levitamisele ja kasutamisele suunatud tegevusi, et projekt ja selle tulemused oleks laialdaselt teada ning projekti mõju oleks võimalikult suur.

- Teostada turuanalüüs ja määrata OpenGovIntelligence turupositsioon.
- Välja selgitada võimalikud võtmeisikud projekti käivitamiseks.
- Töötada välja OpenGovIntelligence ärimudelid, neid hinnata ja levitada.
- Rakendada uurimistulemusi praktikas, integreerides need uuenduslikesse toodetesse ja teenustesse.
- Esitada OpenGovIntelligence äriplaani.

Tööülesanne T5.1. OpenGovIntelligence projekti puudutav teavitustöö

Tööülesanne hõlmab projekti tulemuste levitamise ja kasutamise plaani väljatöötamist ja rakendamist. Kõigepealt täpsustab konsortsium projekti tulemuste levitamise strateegia ja ajakava, mida perioodiliselt hinnatakse ja täpsustatakse.

Ülesande peamine eesmärk on tagada projekti huvirühmade (teadlased, poliitikakujundajad ja riigiasutused, innovatsiooni vahendajad, ettevõtted, kodanikud, jne.) ja muude huvitatud poolte laialdane teadlikkus OpenGovIntelligence'ist ja nende osalemine projekti tegevustes (et tagada kvaliteet ja soovitud osalejate arv). Avalikustamine hõlmab teavituskampaaniat projekti algetappides (eesmärgiga anda teavet ja suurendada teadlikkust projektist) ning sihipäraseid tegevusi (hilisemas etapis), eesmärgiga edendada OpenGovIntelligence projekti tegevusi ja levitada projekti tulemusi.

OpenGovIntelligence veebisait ja suhtlusvõrgustikud on peamised projekti tulemuste levitamise ja teabeedastuse vahendid. Need peavad kajastama projekti suunatust asjaomastele sidusrühmadele ja huvitatud osapooltele. Informatsiooni jagamisele projekti seisuga ja tegevuste kohta aitab kaasa Twitteri and LinkedIni kontode loomine ja haldamine. Slideshare ja Youtube kanalites saab levitada projektide esitlusi ja videoid. Veebisaiti ja suhtlusvõrgustike lehti kontrollitakse ja täiendatakse pidevalt, lisades sisu/uudiseid kogu projekti vältel. Veebisaidil on ka eraala, et lihtsustada teabehaldust konsortsiumis.

Tööülesanne T5.2. Projektiüritused ja panus välisüritustesse

Projekti kontseptsiooni ja tulemuste üle arutamiseks ning nende tulemuste laialdaseks levitamiseks ja tutvustamiseks korraldatakse üks avatud (eelregistreerimiseta) projektiseminar. Üritusele on oodatud 40-70 osalejat ning soovitakse tagada potentsiaalsete OpenGovIntelligence kasutajate osalemine võrgustike loomise seminaridel, et toetada projekti tulemuste rakendamist. Lisaks organiseeritakse seminare ja paneelarutelusid teiste suuremate ürituste raames. Iga projektipartner annab oma panuse artiklite ja ettekannetega, mida esitletakse rahvusvahelistel konverentsidel või avaldatakse vastavates ajakirjades ja erialaajakirjades. Teabelevitamise kavale lisatakse täpne ja pidevalt ajakohastatav publikatsioonide ja esitluste kava. [Isik, kes määratakse projekti käigus,] vastutab projektiürituste korraldamise ja partnerite osalemise registreerimise eest välisüritustel, kuna kõik partnerid peavad andma oma panuse välisüritustel osaledes.

Tööülesanne T5.3 Standardimistegevused

Siiani ei ole statistiliste andmete koondamisel standardimist läbi viidud. OpenGovIntelligence projektis püütakse standardiasutuste abil määratleda ühtne lihtne ja usaldusväärne meetod statistiliste andmete leidmiseks, integreerimiseks, visualiseerimiseks ja analüüsimiseks. OpenGovIntelligence strateegia oluline osa on kindlaks teha asjakohased standardiasutused ja reguleerivad organid ning neile mõju avaldada. Sellega seoses on plaanis keskenduda standarditele, seades tähelepanu keskmesse statistiliste andmete koondamise. Lisaks jälgitakse tähelepanelikult täiendavate standardite väljatöötamist.

Tööpakett WP6 Juhtimine

Tallinna Tehnikaülikooli töömaht: 1 inimkuu

Tööpaketi WP6 eesmärgid

Teostada projekti strateegiline ja igapäevane haldus-, finants-, teadusjuhtimine ja tehniline haldamine vastavalt B osa punktis 3.1 kirjeldatud juhtimisstruktuurile.

Tagada projekti tegevuste nõuetekohane juhtimine ja projekti eesmärkide saavutamine.

Jälgida ressursside kasutust, eraldatud eelarvevahendite kasutamist ja projekti rahavoogusid.

Tagada tõhus teabevahetus konsortsiumis ja koostöö Euroopa Komisjoniga, teiste projektidega, kogukondadega ja muude asutustega vastavalt vajadusele.

Tegeleda kõigi projekti käigus tekkida võivate eetiliste küsimustega.

5. Finantsaruandlus Euroopa Komisjonile

Projektile oli kohustus esitada 2 finantsaruannet, milles kajastati kahel erineval perioodil tehtud kulud. Esimene aruandlusperiood oli 01.02.2016-31.01.2017 (12 kuud), milles deklareeriti personalikulud 41 855,18 eurot, muid otseseid kulud 10 293,25 eurot ja kaudseid kulud lisandus 25% otsestele personalikuludele 13 037,11 eurot, kokku aruandes deklareeriti 65 185,54 eurot

Teine finantsaruanne esitati perioodi 01.02.2017-31.01.2019 kohta (24 kuud), milles deklareeriti 150 567,85 euro ulatuses personalikulud, muid otseseid kulud 23 468,11, lisaks kaudseid kulud 25% ulatuses 43 508,99 eurot, kokku 217 544,95 eurot.

Teise perioodi finantsaruandega koos esitati esimesele finantsaruandele lisa, millega on vähendatud otseste personalikulude osa -2307,52 võrra ja koos sellega vähenes ka kaudsete kulude osa -576,91 eurot. Kokku on vähenduse summa -2884,53 eurot.

Vähendamise tingis see, et projekti lõpuks oli projekti aruannete esitajale teatavaks saanud, et H2020 projektides ei peaks Euroopa Komisjonile raporteerima tööjõukulud mitte selle järgi, mis raamatupidamises antud projekti tööjõukuludeks on kantud, vaid abikõlblikud tööjõukulud arvutatakse töötaja aruandlusaastale eelnenud majandusaasta keskmise töötunnitasa põhjal. Samal ajal tuleb arvesse võtta n-õ *double ceiling* põhimõtet – raporteerida ei saa rohkem, kui see, mis inimestele realselt välja makstud. Tulemuseks on see, et töötajate puhul, kelle töötasu on aruandlusel projektiaastal tõusnud, ei saa Euroopa Komisjonilt küsida kogu vastaval aastal projekti alt välja makstud palga hüvitamist, vaid ainult selles ulatuses, mis vastab tema eelneva majandusaasta töötasumäärale.

Ülikooli raamatupidamises on projekti finantsallikaga seotud personalikulud 195 386,65 eurot, s.h. brutotasu 149 593,78 eurot. Otseste personalikuludena deklareeriti aruannetes 190 115,51 eurot. Vastuolu ülikoolis raamatupidamises kajastatud ja aruandluses esitatud vahel puudub, kõik projekti aruannetes esitatud isikute kulud on seotud ka projekti finantsallikaga.

6. Artikli andmetel projektiga mitteseotud teadlaste tööpanus

Artiklis on esile toodud teadlased, kelle seotus OGI projektiga on seatud kahtluse alla. Intervjuude ja esitatud materjalide läbivaatamise käigus on nende tööpanuse osas selgunud järgmised asjaolud.

6.1. David Dueñas Cid (projektaruannetes deklareeritud kulu [kustutatud] eurot. Ajavahemikul 2017. a. juunist kuni 2018. a. augustini töötas projektis osalise tööajaga (50%) ja 2018.a. oktoobrist kuni 2019.a. jaanuarini täistööajaga.)

Projektijuht Robert Krimmeri väited: David Dueñas Cid on sotsioloogia taustaga ning tal on kogemused kodanike kaasamisel poliitilistesse protsessidesse. Ta panustas oma teadmistega koosloome valdkonnas (kodanike kaasamine avalike teenuste algatamisel, disainimisel ja loomisel). Koosloome on statistiliste avaandmete linkimise kõrval OGI projekti teiseks põhikontseptsiooniks ning selles valdkonnas oli R. Nurkse instituudil ka kõige rohkem enda poolt pakkuda. Tema teadmisi kasutati teoreetilise raamistiku loomisel (OGI tööpakett WP2). Ta keskendus oma töös teadmiste levitamisele, jätkusuutlikkusele (OGI tööpakett WP5), sh uute projektide arendamisele, projektitaotlustele ja artiklitele (iNVTe, NAWA, CRETE, vt Dropboxi kaustast). Projekti tulemuste levitamine toimus intensiivsemalt projekti lõpupoole. Ilmumas on mitmeid artikleid viitega OGI projektile (SPILLOVER, EESTI-FRANCE, vt Dropboxi kaustast).

David Dueñas Cidi ingliskeelne detailne seletuskiri tema panusest OGI projekti on esitatud failis fact description.docx Lisaks esitas ta uurimiskomisjonile tõendid projekti töös osalemise ja projekti töösse panustamise osas. Arvukalt artiklite mustandeid, uurimistööga seotud kommunikatsiooni sh kommunikatsiooni Keegan McBridega (kümneid faile 12 kataloogis).

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht:

Läbi töötanud David Dueñas Cid'i poolt esitatud materjalid, tuvastas uurimiskomisjon järgmist:

1. Töö projekti teemaga seotud teadusartiklitega

- SPILLOVER artiklis, mille kaasautoriks David Dueñas Cid on, on korrektne viide OGI projektile (fail SPILLOVER\Spill-over effects_Barrat_16_Juliol.docx).
- NETWORK: E-valitsemisega seotud artiklite võrgustiku analüüs, mille valmimise David Dueñas Cid panustas. Kataloogis NETWORK on tekst (NETWORK\Political Science in Estonia_CR_Clean.docx), mis andis sisendi välja töötatavale artiklile. Artikli kirjutamine katkestati Keegan McBride'i poolt. Viimane kommunikatsioon sel teemal oli veebruaris 2019.
- FAROE-CAT: David Dueñas Cid osales teadusartikli loomisel, mille teemaks oli avalike institutsioonide digitaliseerimisprotsesside võrdlev analüüs Fääri saartel ja Kataloonias, 2018 ja 2019. Artikli eesmärgiks oli integreerida OGI tulemused uude raamistikku „Iseseisvus ja tehnoloogia“. David Dueñas Cid'i tunnistuse kohaselt lubas Keegan McBride talle korduvalt, et edastab oma osa artiklist ühe päeva jooksul. Viimane kommunikatsioon sel teemal oleval toimunud 12. augustil 2019, milles Keegan McBride oleval kinnitanud oma jätkuvat huvi artikli valmimise suhtes. Kataloogis FAROE-CAT on toodud 32 faili, mis kajastavad David Dueñas Cid'i tööpanust nimetatud artikli valmimisel.
- STAKEHOLDER: E-valitsuse süsteemi loomisest ja moderniseerimisest huvitatud osapoolte võrgustiku analüüs Eestis, 2018. Failis STAKEHOLDER\emails.pdf on ära toodud kirjavahetus, mis puudutab David Dueñas Cid'i tööd analüüsi läbiviimisel.
- HALDUSKULTUUR: David Dueñas Cid'i ettepanek luua ajakirja erinumber väikeriikide digitaliseerumisest (baseerus OGI raames tehtud teadustööle) koostöös Keegan McBride'i ja [kustutatud], 2019. E-kiri failis HALDUSKULTUUR\email.pdf.
- OGI projektiga seotud ja David Dueñas Cidi kaasautorlusel valminud EESTI-FRANCE artikkel puudus tõendusmaterjalide hulgas, kuna selle esitamistähtaeg saab olema 2019 aasta sügis.

2. Projekti tegevuskava elluviimisega seotud arendused projekti perioodi jooksul

- David Dueñas Cid oli märgitud CRETE projektitaotluses TTÜ-poolseks kontaktisikuks (fail CRETE\861226--SEALED-PROPOSAL.PDF, lk. 12). Lisaks on sama taotluse TTÜ profiilis mainitud OGI projekti seotud projektina ning mainitud David Dueñas Cidi kaasjuhendajana e-valitsemise valdkonnas (CRETE\861226--SEALED-PROPOSAL.PDF, lk. 72). CRETE oli otseselt OGIst tegevuste baasil tehtud arendus vastavalt projekti ülesannetele.
- David Dueñas Cid esitas põhjaliku kirjavahetuse, mida ta viis läbi projekti CRETE organiseerimisel (CRETE\CRETE.pdf)
- David Dueñas Cid esitas põhjaliku kirjavahetuse, mida ta viis läbi Poola projekti NAWA organiseerimisel (NAWA\NAWA.pdf)
- Nii David Dueñas Cid kui ka Keegan McBride on märgitud ning mõlema elulookirjed on esitatud OGI tegevuskava arenduses iNVTe taotluses (iNVTe\769012-stage2--SEALED-PROPOSAL.PDF). Projektitaotlus esitati esmakordselt küll ajal, mil David Dueñas Cid ei töötanud veel TTÜs, kuid see esitati uuesti OGI projekti käigus aastail 2017 ja 2018.
- Samuti esitas David Dueñas Cid põhjaliku kirjavahetuse, mis on seotud antud projekti organiseerimisega tema poolt (iNVTe\iNVTe_2.pdf).

3. Projekti tulemuste tutvustamine

- David Dueñas Cid pidi esinema koos Keegan McBride'iga foorumil URBACT Festival - 3-5 September 2017, et tutvustada ja esitleda projekte, milles nad osalesid. Lõpuks esines David Dueñas Cid üksi (esinemiskutse failis URBACT\URBACT_1.pdf). Ettekanne tutvustas muuhulgas OGI projekti ning see põhines Robert Krimmeri varasemal ettekandel (failid RND_Leiden_RK_20170830.ppt ja URBACT_3.pdf). Ettekande tulemusena loodi uusi kontakte tulevikuprojektide jaoks (kirjavahetus failis URBACT_2.pdf).

Võttes arvesse David Dueñas Cid'i poolt esitatud laialdast ja asjakohast faktimaterjali (arvukad OGI projektile viitavad artiklid, OGI projekti tutvustavad ettekanded ning projektitaotlused) ei ole uurimiskomisjonil alust kahtlustada David Dueñas Cid'i tööpanuse mittevastavust OGI projektis seatud eesmärkidele ja projektis raporteeritud töömahule.

6.2. Wolfgang Drechsler (projektiaruannetes deklareeritud kulud [kustutatud] eurot, jaanuar 2018 - jaanuar 2019 töötas projektis osalise tööajaga (ca 40%))

Projektijuht Robert Krimmeri väited: Wolfgang Drechsler töötas projekti puudutavates kõrvalvaldkondades, sh tegi laiemat selgitustööd IT kasutusest Eesti avalikus sektoris. See ülesanne oli ettenähtud ka OGI taotluses ning aitas OGI raamistikku paremini välja töötada. Ta avaldas nendel teemadel artikleid ning samuti tegime koostööd ja arutasime neid teemasid mitmel korral. Suure tähtsusega oli tema töö teoreetilise mudeli (Tööpakett 2) alal ning projekti tulemuste levitamisel (Tööpakett 5). Samuti tegi ta aktiivselt koostööd ja retsenseeris projektiliikmete, sh Keegan McBride'i, töid. Koostöös Keegan McBride'i, [kustutatud] [kustutatud] ja minuga on valmimas ka üks artikkel, kuid see ei ole hetkel veel lõpetatud. Lisaks panustas ta projekti teoreetilistes küsimustes ja andis täiendavat teavet poliitiliste uuenduste kohta. Samuti panustas ta avalike kõnedega e-valitsemise teemal ning töötas järelmeetmete rakendamisel, eelkõige *Finest Twins* (H2020 CSA) teises voorus ja selle edukal läbimisel.

Wolfgang Drechsleri ingliskeelne detailne seletuskiri tema panusest OGI projekti on esitatud failis OGI Commission reply Drechsler.docx Lisaks esitas ta uurimiskomisjonile tõendid projekti töös osalemise

ja projekti töösse panustamise osas. Arvukalt artiklite mustandeid, retsensioone, uurimistööga seotud kommunikatsiooni sh kommunikatsiooni Keegan McBridega.

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht: Wolfgang Drechsleri poolt uurimiskomisjonile esitatud dokumendid on toodud uurimisraporti lisa. Wolfgang Drechsleri poolt esitatud kirjalikest selgitustest ja esitatud dokumentidest nähtub, et tema poolt on antud järgnev tööpanus OGI projekti:

1. Töö projekti teemaga seotud teadusartiklitega

- Kogutud tõendid viitavad Wolfgang Drechsleri märkimisväärsele rollile OGI projektis töötavate doktorantide teadustöö juhendamisel. Ta oli Ralf-Martin Soe doktoritöö peamiseks juhendajaks ning samuti tegi koostööd Keegan McBride'iga OGI teematikat käsitlevate artiklite valmimisel.
- Kuna Keegan McBride'i doktoritöö raames puudusid 1.1 kategooria artiklid, palus instituut Wolfgang Drechsleril viimast juhendada. Sellega seoses juhendas Wolfgang Drechsler teadusartikli "*A New Theoretical Approach for the Study of Digital Government: What Complex Adaptive Systems and Ecology tell us about Digitalization? Initial insights from the Faroe Islands*" kirjutamist. Nimetatud artikkel viitab OGI projektile. Paraku on artikli ainuautorina märgitud vaid Keegan McBride. Wolfgang Drechsler on ära märgitud artikli tänuavalduste osas. [Kustutatud.]
- Samuti tegi Wolfgang Drechsler OGI projekti raames kaastööd Keegan McBride'ile teadusartikli "*Digital Government: What is it, where are we now, and where are we going? A meta-analysis of digital government research 2000-2018*" kirjutamisel. Artikkel käsitles IKT ja avaliku halduse vahelist liidest ning see oli suunatud oma valdkonna olulisse teadusajakirja JPART. Lisaks McBride'ile ja Drechslerile osalesid JPART artiklis Krimmer ja lugupeetud saksa e-valitsemise professor [kustutatud] [kustutatud]. Viimane oli artikli metodoloogia ja realisatsiooni suhtes sedavõrd kriitiline, et tema survel otsustati tööd ajakirja mitte esitada. Wolfgang Drechsler esitas artikli versioonid koos seotud kirjavahetusega uurimiskomisjonile.
- Lisaks eelpoolmainitud töödele on Prof. Drechsler on ETIS-e andmetel aastail 2018-2019 avaldanud kümme teadusartiklit ja konverentsiettekannet, neist aastal 2018 kuus artiklit. Scopuse andmetel on Drechsleri autorluses ajavahemikul 2017-2019 kümme artiklit. Wolfgang Drechsler on uurimiskomisjonile esitanud detailse ülevaate seitsmest tema kaasautorlusel ilmunud OGI projektiga seotud artiklist, mille hulgas on ka tänaseks lõpetamata töid.

2. Projekti tutvustavad ettekanded

Wolfgang Drechsler esitas uurimiskomisjonile andmed rohkem kui 20 avaliku esinemise ja ettekande kohta, mis on seotud OGI teadustöö teematikaga, neist 9 käsitlevad otseselt projekti.

3. Projekti tegevuskava elluviimisega seotud arendused projekti perioodi jooksul

Uurimiskomisjon nõustub projektijuhi seisukohaga, et OGI tegevus toetas nn "Targa linna" kontseptsiooniga seotud algatuste väljaarendamist, muuhulgas „FinEst Twins“ projekti ettevalmistamist. Projekti üheks väljatöötajaks ning põhitäitjaks on Wolfgang Drechsler.

4. Kaastöö teistes projektides

- Lisaks panusele OGI projektis, kirjutas Wolfgang Drechsler digitaalse valitsemise kompetentsikeskuse projektis artikli väljaandes "Diplomaatia" "Diplomaatia ja välispoliitika digiajastul: murekohad ja võimalused". Artiklis on selge viide kompetentsikeskusele. Samuti tõendab kirjavahetus, et Wolfgang Drechsler oli üks tippkeskuse tegevuse koordinaatoritest ning ta kaasas selle tegevusse nii Keegan McBride'i, Maarja Tootsi kui ka Tarmo Kalveti. Nende faktide valguses on täiesti arusaamatu ajalehes Postimees 22.08.19 esitatud järgmised

väited:

“Andmed näitavad, et instituut võib olla skeemitanud lisaks Euroopa Komisjonile ka ülikooli endaga. Näiteks Drecshlerile maksti ühe väiksema teadusprojekti (digitaalse valitsemise kompetentsikeskus) eest 4280 eurot. Käekiri kordub. Ka seal pole Drechsler esialgses taotluses osalejana märgitud ning teised autorid, McBride, Toots ja Kalvet ei tea tema osalusest midagi. Ükski avalik infokild ei viita tema seotusele.”

Võttes arvesse Wolfgang Drechsleri poolt esitatud laialdast ja asjakohast faktimaterjali (juhendamised, kaastöö teadusartiklitele ning seotud projektitaotlus) ei ole uurimiskomisjonil alust kahtlustada Wolfgang Drechsleri tööpanuse mittevastavust OGI projektis seatud eesmärkidele ja projektis raporteeritud töömahule.

6.3. Amirouche Moktefi (projektaruannetes deklareeritud kulud [kustutatud] eurot, töötas osalise tööajaga (koormusega 0,6), 2018.a. septembrist kuni projekti lõpuni 2019.a. jaanuaris.)

Projektijuht Robert Krimmeri väited: Amirouche Moktefi panustas töösse projekti tulemuste levitamisel (tööpakett 5), eelkõige eetiliste ja filosoofiliste probleemide lahendamisel, ning pidas projektimeeskonna liikmetega arutelusid projekti võimalike väljundite ja projekti raames tehtava tulevase töö üle. Ta tegi töölepingu kehtivuse ajal aktiivset koostööd Keegan McBride'i ja Maarja Tootsiga projektiga seotud publikatsioonide avaldamisel, mille kohta on olemas ka mustandid.

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht: Vastavalt A. Moktefi poolt saadetud selgitustele koosnes tema osalus projektis publikatsioonide ettevalmistamises, mõttearendustes ja infovahetuses (peamiselt suulises, olemas ka käelised märkmed selle kohta) teiste projektis osalejatega ning lisaks ka teiste instituudi töötajatega (professor [kustutatud]) ning projekti tulemuste esitlemise planeerimises.

Uurimiskomisjonile esitatud märkmeid saab seostada OGI projektipõhiste artiklite ettevalmistamisega ja mõttearendustega, milles olid osalised nii K. McBride, M. Toots kui ka A. Moktefi, lisaks professor [kustutatud], kes on saatnud mõttearenduse *whiteboardi* pildi. Lisatud on ka 4. detsembril 2018 Keegan McBride meilisõnum, milles on täiendavad märkused teema arenguks.

Arvestades A. Moktefi lühikest tööperioodi projektis, ei esitatud projekti käigus ühtegi artiklit. Kuid tööperioodi lõpuks ja ka pärast seda tehti mitu tahteavaldust projekti raames tehtud teadustöö tulemuste avalikustamiseks:

(1) jaanuaris 2019 plaanisid K. McBride ja A. Moktefi käigus esitama ühisabstraktid järgmistele konverentsidele, mis toimuvad järjestikku septembris 2019: " *Technology and Society* " konverents Leuvenis (9-11. septembril 2019) ja " *Data Power* " konverentsil Bremenis (12-13. september 2019). 28. jaanuaril 2019 esitati abstrakt ainult teisele konverentsile. Abstrakt võeti vastu, kuid osalemine hiljem tühistati. Tõendid Leuveni konverentsi ja Bremeni konverentsi kohta esitatud uurimiskomisjonile.

(2) peagi pärast projekti lõppu, 19. veebruaril 2019, soovitas K. McBride A. Moktefi osalemist EGOV konverentsil, mis on peamine konverents antud uurimisvaldkonnas, mis toimus 2-4. september 2019 San Benedetto del Tronto Itaalias. K. McBride, M. Toots ja A. Moktefi kaalusid abstrakti esitamist. 14. märtsil 2019 esitamissoov tühistati.

Kuigi mõlemad eespool nimetatud artiklid ei jõudnud avaldamiseni, on nende olemasolu tõenduseks pidevale tööle, et avaldada projekti käigus tehtud teadusuuringuid.

A. Moktefi töötamise periood OGI projektis oli 01.09.2018-31.01.2019. Võttes arvesse A. Moktefi poolt esitatud asjakohast faktimaterjali ei ole uurimiskomisjonil alust kahtlustada A. Moktefi tööpanuse mittevastavust OGI projektis seatud eesmärkidele ja projektis raporteeritud töömahule. Arusaamatuks jääb esitatud tõendite valguses K. McBride poolt esitatud väide Postimehele, et A. Moktefi ei olnud kaasatud projekti elluviimisesse, kui on olemas kirjalik tõendusmaterjal koostööst kahe eelpool nimetatu vahel.

6.4. Ralf Martin Soe (projektiaruannetes deklareeritud kulud [kustutatud] eurot, töötas projektis perioodil 01.10.2016 kuni 28.02.2017 osalise tööajaga 50% ja perioodil 01.03.2017 kuni 31.10.2017 osalise tööajaga 75%)

Projektijuht Robert Krimmeri väited: Ralf-Martin Soe osales OGI projektis algusest peale ning aitas pidada sidet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (MKM). Samuti aitas ta ette valmistada ja määratleda OGI pilootprojekti ettevalmistamisega seotud eesmärke ning aitas sidepidamisel selleks kaasatud partneriga, mille tulemusel alustas meeskond intensiivsemat rakendusnäite ettevalmistamist (tööpakett 4). Ajavahemikul 2016. a. oktoobrist kuni 2017. a. oktoobrini vormistasime tema töökoormuseks 25% ja ta jätkas teavitustööd (tööpakett 5) ning tööd pilootprojekti ettevalmistamisel (tööpakett 4). Samuti tegi ta koostööd Tallinna linnavalitsusega targa linna valdkonnas, mis oli suure tähtsusega OGI piloodi tegemisel. Lisaks töötas ta mitmete OGI järelmeetmete rakendamisel, eelkõige Finest Twins ja Sustain/Cap4city (Erasmus) projektides.

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht: Ralf-Martin Soe esitas uurimiskomisjonile projektis ning sellele eelnenud taotluses töötamist tõestava kirjavahetuse perioodil november 2015 kuni november 2017.

Uurimiskomisjonile esitatud tõendusmaterjalist selgub, et Ralf-Martin Soe, olles 1.10.16-30.10.17 Nurdse Instituudis osakoormusega doktorant-nooremteadur täitis oma rolli äärmiselt edukalt:

1. Töö projekti teemaga seotud teadusartiklitega

Ralf-Martin Soe kirjutas oma tööperioodi jooksul kokku kaheksa teadusartiklit, millest viis publitseeriti OGI projekti valdkonnas toimivatel e-valitsemise eelretsenseeritavatel teaduskonverentsidel 3.1. kategoorias (ICEGOV, CEDEM, DGO kaks artiklit, TDGS) ja kaks OGI valdkonda kuuluvates e-valitsemise eelretsenseeritavates teadusajakirjades 1.1. kategoorias (GIQ, IJEPR). Lisaks üks artiklitest ei jõudnud publitseerimiseni, sest lükati tagasi. Sealhulgas, üks konverentsipaberitest valiti 2017 New Yorgis toimunud digitaalse valitsemise konverentsil (DGO) parimaks artiklikaks ja üks ajakirjaartikkel (GIQ) valiti TalTechi kogu majandusteaduskonnas publitseeritud artiklitest kolme kõige mõjukama sekka aastal 2017. Artiklid on avalikult üleval Eesti teadusinfosüsteemis ETIS (https://www.etis.ee/CV/Ralf-Martin_Soe/est?tabId=Publications). Uurimiskomisjon tuvastas, et valdavas osas artiklites puudus viide uurimistööd toetanud projektidele.

2. Projekti tegevuskava elluviimisega seotud arendused projekti perioodi jooksul

- Lisaks viis Ralf-Martin Soe OGI ajaperioodil hinnanguliselt samas mahus teadusartiklitele läbi erinevaid arendustegevusi, mille eesmärgiks oli e-valitsemist kui OGI projekti valdkonda edasi arendada. Muuhulgas esitas Ralf-Martin Soe neli *Innovation Action* projektitaotlust, esitatud perioodil 01.2017 kuni 04.2017, mille koostamisel Ralf-Martin Soe on taotleva konsortsiumi nimel tegutsenud koordinaatorina. Kõikides taotlustes on viidatud OpenGovIntelligence projektile, näitamaks ülikooli varasemat kogemust kõnealuses valdkonnas. Mainitud tegevustest kasvasid välja tänased Sohjoa Baltic ja Cap4City jätkutegevusprojektid.

3. Muud projektiga seotud tegevused

-Ralf Martin Soe ja Robert Krimmer esitasid uurimiskomisjonile olulise hulga kirjavahetust, mis tõestab Ralf Martin Soe aktiivset koostööd Majandus ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (MKM). OGI projekti üheks ülesandeks MKMile, kui konsortsiumi partnerile oli määratud rakenduste piloteerimine. Ralf Martin Soe tegevuste tulemusena toodi MKMi ülesanne osaliselt ülikooli vastutusalasasse projekti tegevuskava elluviimise häireteta toimimiseks.

- Ralf-Martin Soe tegeles ka õppetööga (viis läbi kaks õppeainet ning osales kolmanda andmisel), mis oli täies ulatuses seotud e-valitsemise ehk OGI projekti valdkonnaga.

Esitatud tõendite põhjal selgub, et Ralf-Martin Soe poolt OGI projekti käigus läbi viidud töö maht oli äärmiselt suur ning sellel oli otsene seos projekti eesmärkidega. Uurimiskomisjon on seisukohal, et Ralf-Martin Soe tööpanus projekti on vastavuses projektis näidatud tööajaga.

6.5. Carlota Perez (projektiaruannetes deklareeritud kulud [kustutatud] eurot, töötas projektis 0,25 töökoormusega ajavahemikul 2017.a. jaanuarist kuni 2019.a. jaanuarini.)

Projektijuht Robert Krimmeri väited: Carlota Perez oli alati valmis projekti teoreetiliste küsimuste osas nõu andma, kuna tema töö oli otseselt seotud projektitaotluses nimetatud kontekstuaalse analüüsiga (tööpakett 2). Eelkõige Tallinnas viibimise ajal tegi ta koostööd R. Nurkse instituudi töötajatega ning tegi ka avaliku ettekande selle uurimissuuna kohta TalTechDigital konverentsil. Projekti lõpus oleksime pidanud Carlota Perezi ja Erik Reinerti osaluse üle vaatama ja kaaluma nende tasude üldkulude alla kandmist.

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht: RN instituut oli prof. Perezega sõlmitud töölepingus fikseerinud tööülesannetena õppe, teadus- ja arendustöö tegemise tasakaalustatud mahus, ning kõnealusel perioodil ka OGI projekti täitmise. Carlota Perezega enda kinnitusele ei olnud ta teadlik asjaolust, et talt oodatakse konkreetsesse, OGI projekti panuse andmist või et tema tööülesanded oleksid sisuliselt muutunud võrreldes varasema perioodiga. Prof. Perez on 10 aasta vältel viinud tsükliõppe meetodil läbi õppetööd magistrantidele ja doktorantidele (kuni 80 osavõtjat). Need seminarid on olnud osavõtjate ja kolleegide sõnul äärmiselt populaarsed ning neid peetakse nii kolleegide kui õppurite seas väga vajalikuks ja akadeemiliseks tähtsündmuseks instituudis. Uurimiskomisjon veendus, et prof. Perezega seminaridest on doktorandid osa võtnud, kuid konkreetselt OGI projekti kaasatud doktorantide osavõttu registratsioonilehtedelt ei nähtu. Kokkuvõttes nähtub tõendusmaterjalist ja tunnistajate ütlustest, et Carlota Perezega kulud on Euroopa Komisjonile ebaõigesti raporteeritud. Uurimiskomisjon on veendunud, et prof. Perezega akadeemiline tegevus on RN instituudis vajalik ja OGI projekti eesmärke arvestades temaatiliselt seotud. Paraku ei saa seda pidada piisavaks, et deklareerida prof. Perezega palgakulusid projekti otseste kuludena. Projekti elluviimisel oleks võinud kasutada ühte kahest võimalusest: a) kaasama prof. Perezega sisuliselt projekti elluviimisse (sh teavitama projekti eesmärkidest, vajadusest panustada tulemuste saavutamisse, vajadusest seostada oma tegevus projekti tegevustega, dokumenteerida oma akadeemilise tegevuse tulemused kooskõlas projekti reeglitega) või b) näidata Carlota Perezega seotud kulud projekti üldkulude real. Sellisele järeldusele jõuab ka projekti juht uurimiskomisjonile antud seletuses. (Vaata ka punkt 3 järeldustes.)

Erik Reinert (projektiaruannetes deklareeritud kulud [kustutatud] eurot, töötas projektis 0,25 koormusega ajavahemikul 2017.a. jaanuarist kuni 2017. a. augustini.

Projektijuht Robert Krimmeri väited: Erik kaasati eesmärgiga, et ta aitaks välja töötada meetodika raamistiku loomiseks ja sellealane koostöö lõppes augustis 2017.a. (tööpakett 2). Ta tegi tööd projektitaotluse koostamisel, mis oli osaliselt seotud OGI projektiga (tööpakett 5). Projektitaotlus

BERGEN (a H2020 RIA) kanti reservnimekirja, kuid ei saanud rahastust. Projekti lõpus oleksime pidanud Carlota Perezi ja Erik Reinerti osaluse üle vaatama ja kaaluma nende tasude üldkulude alla kandmist.

Uurimiskomisjoni leiud ja seisukoht: Erinevalt prof. Perezest oli prof. Reinert teadlik oodatavast tööpanusest OGI projekti ja tema enda kinnitusel ta tegi tööd projekti eesmärkide saavutamiseks. 2017. aastal tegeles Erik Reinert arendustööga BERGEN-i konsortsiumi ja taotluse ettevalmistamisega, mis oli OGI projekti teadustööl baseeruv arendustöö.

Professor Reinerti vastus Postimehe ajakirjanikule, et ta ei arva, et on OGI projektis osalenud on eksitav ja viitab ebapiisavale kommunikatsioonile projekti läbiviimisel. Uurimisrühma liikmete rollid ei olnud piisava selgusega teadvustatud ja puudus ühine teadmine uurimisrühma koosseisust ja ülesannetest.

7. Muude faktide kontroll

Postimees väitis 22.08.2019 artiklis, et professor Ringa Raudla on saanud Digitaalse valitsemise kompetentsikeskuse projektilt töötasu, kusjuures Ringa Raudla eitas Postimehe ajakirjanikule seotust antud projektiga. Vastavalt R. Nurkse instituudi direktori professor Erkki Karo tunnistusele jooksis projektijuht professor Robert Krimmeri juhtimisel korraka kaks majasisest projekti: 1. ülikooli arenguprojektide programmist TalTechDigital raames BHV2 "Digitaalse valitsemise kompetentsikeskuse käivitusfaas" (01.2018-12.2018) ja 2. rektori arengufondist SS438 "Eesti digivalitsemise sidusrühmade kaardistamine" (19.03.2018–1.07.2018). ETISes on kirjas, et Ringa Raudla oli BHV2 täitja. Ta tegeles 2018. aastal fiskaalse valitsemise valdkonnas uute uurimissuundade väljatöötamisega digimuutuste kontekstis, sh esitas 2019. aasta alguses grupigrandi taotluse, mis sellest välja kasvas ja tänaseks on ka Arenguseire Keskusega koostöös üks tööstusdoktorant. Ringa Raudla ütles ajakirjanikule, et ei teadnud seost eelpool nimetatud SS438 projektiga (ETISes ei ole märgitud põhitäitjaks). Ringa Raudla kirjutas uurimiskomisjonile, et oli seotud Digitaalse valitsemise kompetentsikeskuse projektiga. Tema peamiseks uurimisvaldkonnaks oli riigi rahandus, fiskaalne valitsemine ja finantsregulatsioon. Kuna digitaalne transformatsioon puudutab ulatuslikult ka neid valdkondi, siis arendas Ringa Raudla antud projekti raames välja uurimissuundi, mis digitaalse valitsemisega on seotud. Konkreetse väljundina valmis PUT taotlus (rühmagrant), mis esitati 2019. aasta kevadel Sihtasutusele Eesti Teadusagentuur (ETAG). Ringa Raudla esitas uurimiskomisjonile tõendina projektitaotluse "Eksperimentaalsed lähenemised ja institutsionaalsed innovatsioonid fiskaal- ja finantspoliitika valdkondades".

8. Juhtpartneri tagasiside

Uurimiskomisjon pöördus selgituste saamiseks projekti koordinaatori (Prof. Konstantinos Tarabanis, CERTH) poole. Projekti koordinaatori selgituste kohaselt täitis Tallinna Tehnikaülikooli uurimisrühm endale võetud kohustused täielikult. Projekti vahearanded esitati tähtajaliselt. Euroopa Komisjoni poolsele hindamisele, mis toimusid I ja II projekti etapile vastavalt 27.04.2017 ja 25.02.2019, pidas Euroopa Komisjoni ametnik (*project officer*) vajalikuks sisuaruannete täiendamist. Aruanded esitati parandatud kujul ja kiideti seejärel Euroopa Komisjoni poolt heaks. Prof. Tarabanise antud selgitused ei puuduta üksikute töötajate tööpanust, kuid kinnitus töö tulemuse sisulise piisavuse osas on kooskõlas prof Krimmeri ütlustega.

9. Uurimiskomisjoni järeldused, soovitused ja muud tähelepanekud

Järeldused:

1. Uurimiskomisjon, olles hinnanud projekti töö mahtu, konkreetsete inimeste tööpanust ja Euroopa Komisjonile esitatud aruandlust, peab Euroopa Komisjoni poolset otsust projekti aruanne kinnitada, õigeks.
2. Uurimiskomisjon tuvastas ülikooli reeglite ja konsortsiumlepingu sätete rikkumise.
 - a. Uurimiskomisjon tuvastas, et OGI projekti meeskond ei ole oma tegevusi projektis piisavalt dokumenteerinud. Osades projekti elluviimise käigus avaldatud publikatsioonides puudus korrektne viide projektile.
 - b. Uurimiskomisjonile esitatud dokumentide hulgas olid projekti 1. perioodi kohta osajaga töötajate poolt allkirjastatud tööajatabelid olemas osaliselt. Projekti 2. perioodi kohta on enamuse töötajate tööajatabelid jäänud õigeaegselt allkirjastamata.
 - c. Projekti otseste ja kaudsete kulude raporteerimisel on eksitud. Selle tulemusena on otseste kulude real esitatud kulu, mis oleks pidanud kuuluma kaudsetesse kuludesse.
3. Uurimiskomisjon ei tuvastanud pettust OGI projekti personali kaasamisel. Kõik Postimehe artiklis välja toodud isikud olid OGI projektiga kas otseselt või kaudselt seotud. Horisont 2020 reeglitele vastavalt on lubatud kulude ülekandmine ühelt projekti kulurealt teisele, v.a. allhanke reale, juhul, kui projekti käigus selgub, et kulu iseloom erineb planeeritust. H2020 projektide eelarve paindlikkust käsitleb GA artikkel 4. Kui projektis osalenud isikute tegevust ei saa käsitleda projekti tegevuskava elluviimisel otseste kuludena, oleks tulnud need kulud deklareerida projektiga seotud kaudsete kuludena. Kuluridade muutustest tuleb eelnevalt teavitada projektiohvitseri. Otsuse kulu kuuluvuse kohta teeb projektijuht. Seejuures lähtub projektijuht reeglistikust, tehtud tööst ja töötajaga tehtud kokkulepetest. Lisaks sellele on auditi läbiviijal õigus tagasiulatuvalt suunata kulude üleviimist otstelt kaudsetele või vastupidi, juhul kui see on õigustatud.
4. Postimehe 22.08.2019 artikkel keskendus tööpanuse hindamisel eelkõige ühele aspektile projekti tegevuskava elluviimisest - so. sisuaruannete koostamisele. Projekti tööpanus ei seisne vaid sisuaruannete (*deliverable*) koostamises, vaid ennekõike tööplaani realiseerimises, st antud projekti puhul teoreetilise baasi loomises, arendustegevuses (sh sünergia loomine teiste konsortsiumitega OGI tulemuste baasil), tulemuste levitamises (sh publikatsioonide koostamine ja avaldamine) ning teadustegevuse juhendamises.
5. Uurimiskomisjoni hinnangul oli instituudi sisene kommunikatsioon ebapiisav. Uurimisrühma liikmete rollid ei olnud piisava selgusega teadvustatud ja puudus ühine teadmine uurimisrühma koosseisust ja ülesannetest.
6. Uurimiskomisjoni hinnangul puudusid piisavad juhendmaterjalid, mis oleksid toetanud projekti juhti ja seeläbi projekti edukat elluviimist. Projekti elluviimise ajal toimusid ülikoolis ulatuslikud reformid (struktuurireform, eelarveliste ressursside jaotuspõhimõtete muutus, akadeemilise karjääri korralduse muutus), mis tegid raskeks kehtiva kvaliteedikäsiraamatu ja selles kirjeldatud protsesside järgimise.
7. Uurimiskomisjon ei leidnud tõendeid kuriteo (võltsimine, kelmus või soodustuskelmus) toimepanemise kohta.

Soovitused:

8. Uurimiskomisjon juhib tähelepanu vastuoludele tunni täpsusega täidetavate ajatabelite ja akadeemilise tegevuse tegeliku toimimise vahel. Olukord, kus akadeemilised töötajad saavad tunnitabelis näidata tööd maksimaalselt 40 h tööpäeval, ei ole kooskõlas tegeliku teadus- ja loometegevuse praktikaga. Seetõttu tuleb tööajatabelis kajastatud tööaega ja tundide jaotust projektitöö ja muu töö vahel tõlgendada kui erinevate tööülesannete omavahelist

proportsiooni kirjeldavat ajamääratlust. Sellist lähenemisviisi toetab alates 21.09.2018 jõustunud Vabariigi Valitsuse määrus "Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord" seletuskirjas § 3 l. 2. Määruse seletuskirja kohaselt on lisatud § 3 lõikesse 2 võimalus arvutada projektiga osaliselt seotud tööaega ja töötaja projektiga seotud igakuist palgakulu, võttes aluseks kindlaks määratud protsendi temaga seotud kogupalgast vastavalt ÜSM artikli 68a lõikele 5 ehk arvestada töötaja tööaja jagunemist erinevate projektide vahel lähtudes töötaja eelnevalt fikseeritud jaotusest.

9. Juhtumi arutelu on algatanud diskussiooni ülikooli erinevate üksuste vahelisest töö-, rolli ja vastutuse jaotusest. Kuigi projektide haldamise korras on vastutuse piirid kirjeldatud, siis antud juhtum sunnib siiski veelkord üle vaatama ja täpsustama piire erinevate vastutusvaldkondade vahel. Paralleelselt tuleb tagada asjaomaste töötajate (direktorid, projektijuhid, tugipersonal) koolitamine.
10. Usaldusliku akadeemilise keskkonna loomiseks ja säilitamiseks on tarvilik teadusprojekti juhi usaldamine juhtimisstiili valikul ning meeskonna rollijaotust ja ülesandeid puudutavalt. Organisatsioonis tuleb pidevalt arendada hea teadustavaga kooskõlas olevaid praktikaid ja tagada uurimisrühma liikmete informeeritus projekti läbiviimisest.
11. Projektidega seotud riske maandaks ja ühtlasi hõlbustaks projektijuhi tööd keske projektijuhtimise infosüsteemi juurutamine. Keske infosüsteemi puudumine tingib uurimisrühmade erineva praktika projektide arvestuses ja dokumentatsiooni loomes ning piirab projekti läbiviimise ajal projekti läbiviimisele seatud regulatsioonide täitmise jälgimise võimalusi. Infosüsteemi rakendamine võimaldab lihtsustada projektijuhi tööd projekti tegevuste ja ressursside planeerimisel ning töö kulgemise jälgimisel, tõhustada projektide administreerimisega seotud isikute tööd, koguda projektis osalejate tööaja ja tööpanuse infot süsteemselt kõikidelt projektis osalejatelt ning tagada keskne jälgitavus projektide kulu ning aruandluse osas.

Muud tähelepanekud:

12. Projekti taotluses ja selles toodud tööplaanis on terviklikult kirjeldatud konsortsiumi liikmete, sh Tallinna Tehnikaülikooli uurimisrühma kohustused. Ülesanded ja kohustused on oluliselt laiemad kui jääb mulje Postimehe artiklist. Projektimeeskond on kajastanud projekti tulemusi projekti sisuaruandes ja internetis selliselt, et kogu projektimeeskonna panus ei ole selgelt nähtav.
13. Postimehe poolt avaldatud andmed teadlastele tasutud rahasummade kohta on ebaõiged, ebatäpsus on kuni 12% erinevate isikute lõikes. Lisaks sellele olid esitatud andmed kallutatud, esitades kahtluse all olevate teadlaste tasud koos maksudega ja teiste teadlaste tasud ilma maksudeta.
14. Instituudi halduspersonal valmistas toetava tegevusena ette vajalikud tööajatabelite eeltäidetud vormid. Nende tabelite lõplike, kinnitamisele kuuluvate versioonideni OGI 2. etapis ei jõutud. Projekti täitjad ei ole tööajatabeleid lõpliku ja tegelikkusele vastava infoga täitnud ja neid omalt poolt kinnitanud.
15. Kommunikatsioon ja juhtimiskultuur instituudi sees oli küsitava kvaliteediga ja kohati mitteamusaadav. Reegleid ei selgitatud ja kui tõstatati probleem, siis ei suudetud seda lõpuni lahendada. Projekti meeskonda ei hoitud piisavalt kursis projekti eesmärkide ja täitmisega.
16. H2020 reeglistikku ja toimimise loogikat ei käsitletud ja ei selgitatud piisavalt. Kasutamata on jäetud ülikooli kesksed nõustamisteenused. Rahulolematu ülikooli sisemiste kordadega kajastus projekti rakendamisel.

17. Kõik projektist tasu saanud isikud on allkirjastanud omakäeliselt projekti tööülesande ja OGI projekti finantsallikalt makstava tasuosa suuruse ning nende muutused töölepingus või töölepingu lisades. Projekti allikalt ei makstud töötajatele lisa- või tulemustasusid.

10. Lisad:

- 10.1. Uurimiskomisjoni vaheraport 22.08.2019 ajalehes Postimees ülikooli kohta esitatud väidete paikapidavuse kontrollimiseks
- 10.2. Uurimiskomisjonile esitatud tõendite register.

Kinnitused

Uurimiskomisjoni liikmed on dokumendis toodud seisukohad kujundanud ühise arutelu tulemusena.

Marika Lunden /allkirjastatud digitaalselt/

Tõnu Pihelgas /allkirjastatud digitaalselt/

Jaan Raik /allkirjastatud digitaalselt/

Tea Trahov /allkirjastatud digitaalselt/

Renno Veinthal /allkirjastatud digitaalselt/

27.09.2019